

ΕΝΑ ΤΡΙΗΜΕΡΟ ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΚΙΘΑΡΑ

Θεσσαλονίκη, 9-11 Μαΐου 2014

Κείμενο & φωτογραφίες: Πέτρος Μουστάκας

Για το διαδικτυακό περιοδικό *TaR* (<http://www.tar.gr>) - Μάιος 2014

Το τριήμερο 9-11 Μαΐου, η πόλη της Θεσσαλονίκης φιλοξένησε ένα σπουδαίο γεγονός για τους φίλους της μουσικής και της οργανοποιίας. Το Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου, υπό την αιγίδα του Δήμου Θεσσαλονίκης (Τμήμα Δημοτικών Μουσικών Σχημάτων) διοργάνωσε στο Γενί Τζαμί (**εικ.1**) ένα τριήμερο δραστηριοτήτων με κεντρικό θέμα τη λαϊκή κιθάρα.

Ένας μεγάλος αριθμός κατασκευαστών και συλλεκτών μουσικών οργάνων ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα των διοργανωτών για τη δημιουργία μιας έκθεσης κιθάρων και το αποτέλεσμα ήταν πραγματικά εντυπωσιακό. Στην κεντρική αίθουσα στήθηκαν οι κιθάρες των παλαιών οργανοποιών (**εικ. 3-4**), με αφετηρία τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Τον υπόλοιπο χώρο κατέλαβαν τα όργανα των σύγχρονων κατασκευαστών (**εικ. 2**), όλα στημένα σε καλαίσθητα πάνελ μαύρου χρώματος.

εικ. 1

εικ. 2

εικ. 3

εικ. 4

Την έκθεση συμπλήρωναν ένα τμήμα με ημιτελή όργανα, εργαλεία και καλούπια του Τάσου Θεοδωράκη (εικ. 5-6) και των αδερφών (Γρηγόρη και Άρη) Απαρτιάν (εικ. 7-8), μερικά πάνελ με φωτογραφίες και κείμενα (εικ. 9), αλλά και δυο ηλεκτρονικοί υπολογιστές στους οποίους οι επισκέπτες μπορούσαν να δουν φωτογραφίες και να ακούσουν μια σύντομη ηχογράφιση της κάθε κιθάρας που βρισκόταν στον χώρο (εικ. 10).

εικ. 5

εικ. 6

εικ. 7

εικ. 8

εικ. 9

εικ. 10

Στον ίδιο χώρο πραγματοποιήθηκε και μια σειρά διαλέξεων (εικ. 11-12), έτσι όπως παρουσιάζεται παρακάτω. Ιδιαίτερη συγκίνηση αλλά και ενδιαφέρον προκάλεσε η ομιλία της Σουζάνας Απαρτιάν, κόρης του οργανοποιού Άρη Απαρτιάν. Υπεύθυνοι για τον συντονισμό των διαλέξεων ήταν ο Γιώργος Κοκκώνης (μουσικολόγος, επίκουρος καθηγητής, Τμήμα Λαϊκής & Παραδοσιακής Μουσικής ΤΕΙ Ηπείρου) και ο Τάσος Θεοδωράκης (οργανοποιός).

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ:

- «Η διδασκαλία της λαϊκής κιθάρας: προκλήσεις, προτάσεις, προοπτικές», Δημήτρης Μυστακίδης (μουσικός, Ερ.Δι.Π. Β΄, Τμήμα Λαϊκής & Παραδοσιακής Μουσικής ΤΕΙ Ηπείρου)
- «Η τροπικότητα στον συγκερασμό - ζητήματα εναρμόνισης», Σπύρος Δελέγκος (Μουσικός, καθηγητής του τμήματος Αστικής Λαϊκής Μουσικής της Φιλαρμονικής Εταιρίας - Ωδείο Πατρών)
- «Η λαϊκή κιθάρα στη δισκογραφία των 78 στροφών - ζητήματα τεκμηρίωσης», Σωτήρης Λυκουρόπουλος (music publisher)
- «Μεταπολεμικοί κιθαρίστες», Γιώργος Τσάμπρας (δημοσιογράφος)
- «Κατασκευαστές κιθάρας στην Αθήνα του 19ου αιώνα», Πέτρος Μουστάκας (μουσικολόγος, συνεργάτης του Μουσείου Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων Φοίβου Ανωγειανάκη)
- «Η συντήρηση παλαιών και ιστορικών οργάνων», Νίκος Φρονιμόπουλος
- «Μύθοι και αλήθειες στην οργανοποιία», Γιάννης Αλεξανδρής
- «Μέθοδοι αντιγραφής και αναπαραγωγής λειτουργικών οργάνων», Ανδρέας Καραγιάννης
- «Ο πατέρας μου, Άρης Απαρτιάν», Σουζάνα Απαρτιάν

εικ. 11

εικ. 12

Μετά από τις διαλέξεις, οι δυο πρώτες ημέρες έκλεισαν με συναυλίες:

- «Η τέχνη της κιθάρας στα χρόνια του ρεμπέτικου», μουσικοί: Δημήτρης Μυστακίδης, Δημήτρης Παπάς, Γιώργος Τσαλαμπούνης
- «Η σπηλιά του δράκου», μουσικοί: Μπάμπης Παπαδόπουλος (κιθάρες), Δημήτρης Βλαχομήτρος (μπουζούκι), Διονύσης Μακρής (κόντρα-μπάσο)

Σημαντική στιγμή του τριήμερου αποτέλεσε η παρουσίαση του βιβλίου του Δημήτρη Μυστακίδη «Η λαϊκή κιθάρα», στην οποία συμμετείχαν οι:

- Γιώργος Κοκκώνης, μουσικολόγος, επίκουρος καθηγητής Τμήματος Λαϊκής & Παραδοσιακής Μουσικής του ΤΕΙ Ηπείρου)

- Νίκος Διονυσόπουλος, μουσικολόγος, υπεύθυνος για τον τομέα της μουσικής των Πανεπιστημιακών Εκδόσεων Κρήτης
- Κώστας Τσούγκρας μουσικολόγος, επίκουρος καθηγητής του τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ

Τα βράδια της Παρασκευής και του Σαββάτου, οι συντελεστές αλλά και οι επισκέπτες ήταν καλεσμένοι στη μουσική σκηνή «Πριγκηπέσα», όπου κυριάρχησε το κιθαριστικό ρεπερτόριο.

Οι δραστηριότητες του τριημέρου ολοκληρώθηκαν την Κυριακή, με μια σειρά από master classes:

- Δημήτρης Μυστακίδης: Τεχνικές συνοδείας και εναρμόνισης στην λαϊκή κιθάρα
- Μπάμπης Παπαδόπουλος: Η λαϊκή κιθάρα: μια σύγχρονη προσέγγιση
- Δημήτρης Λάμπας: «Όλα είναι δρόμος», μια προσέγγιση του αυτοσχεδιασμού πάνω στους λαϊκούς δρόμους

Στην οργάνωση της έκθεσης και των εκδηλώσεων συνέβαλαν σημαντικά ο Δημήτρης Μυστακίδης με τους μαθητές του, ο οργανοποιός Τάσος Θεοδωράκης, ο Κωστής Μάντζιαρης και άλλοι εθελοντές, ενώ στον τεχνικό τομέα καταλυτική ήταν η προσφορά του Μπάμπη Μητσιόπουλου (Altelevision) και του Γιάννη Ασπιώτη (Polytychon).

Οι σύγχρονοι κατασκευαστές κιθάρας, επαγγελματίες και ερασιτέχνες, που συμμετείχαν στην έκθεση ήταν οι: Ανδρέας Καραγιάννης, Ανδρέας Κιλτσικισής, Άδωνις Γουλιέλμος, Ανδρέας Δέλιος, Αντώνης Μυλωνάς, Γιώργος Κεσίσογλου, Δημήτρης Καραογλάνης, Θανάσης Μητρέντζης, Στέλιος Ποϊκλής, Τάσος Θεοδωράκης, Γιάννης Τσουλόγιαννης, Στέφανος Ράπτης, Σπύρος Μαμάης, Γιάννης Παπαδόπουλος, Βασίλης Κουϊκόγλου, Ηλίας Μπόικος, Δημήτρης Φωτόπουλος, Γιάννης Αλεξανδρής, Κώστας Β. Δεκαβάλας, Βίκτωρ Κ. Δεκαβάλας, Κώστας Τσόπελας, Χρήστος Βουλαδάκης, Μάριος Κοτσές, Μίκης Κοτσές, Θανάσης Ζήκας, Παναγιώτης Καγιάφας, Σακάς Κώστας, Δημήτρης Νικολάου και Νίκος Κυριακίδης.

Συμπερασματικά, για τον χώρο της οργανοποιίας, οι δραστηριότητες του τριημέρου αποτέλεσαν μια από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες των τελευταίων δεκαετιών, με άρτια οργάνωση, μεγάλη συμμετοχή και κλίμα συνεργασίας. Επιπλέον, ανέδειξαν τη δυναμική των σύγχρονων κατασκευαστών, καθώς και τη μεγάλη προσφορά που μπορούν να έχουν οι συλλέκτες και γενικότερα οι κάτοχοι παλαιών μουσικών οργάνων στη μελέτη και την προβολή του μουσικού μας πολιτισμού.

Τελειώνοντας, παραθέτουμε μια σειρά από φωτογραφίες των ιστορικών μουσικών οργάνων της έκθεσης. Επισημαίνουμε ότι η φωτογράφιση είναι ερασιτεχνική (με ό,τι αυτό συνεπάγεται ως προς την πιστότητα αποτύπωσης των μουσικών οργάνων), καθώς και ότι το μέγεθος της κάθε κιθάρας στις φωτογραφίες δεν βρίσκεται σε πραγματική αναλογία σε σχέση με τις υπόλοιπες.

**01. Εμμανουήλ Κοπελιάδης
Αθήνα**

**02. Κωνσταντίνος Τάτσος
Πειραιάς**

**03. Ιωάννης Γομπάκης
Αθήνα**

**04. Ιωάννης Γομπάκης
Αθήνα**

**05. Νικόλαος Μαυρούσης
Πρίγκηπος, 1911**

**06. Αρβανιτάκης
Ζάκυνθος**

**07. Κυπριανός Ευαγγελίδης
Λευκωσία, 1913**

**08. Γρηγόρης Απαρτιάν
Πειραιάς, 1933**

**09. Ιωάννης Μουρατίδης
Πειραιάς**

10. Ιωάννης Μουρατίδης (;
Πειραιάς (;

11. Βίκτωρ Δεκαβάλας
Θεσσαλονίκη, 1945-50

12. Γρηγόρης Απαρτιάν
Πειραιάς, 1950

13. Αράμ Παπζιάν
Πειραιάς

14. Γρηγόρης Απαρτιάν
Πειραιάς, 1954

15. Αρτίν Παργαλιάν
Πειραιάς

16. Γρηγόρης Απαρτιάν
Πειραιάς, 1927

17. Άρης Απαρτιάν
Πειραιάς, 1968

18. Άρης Απαρτιάν
Πειραιάς, 1974

19. Άρης Απαρτιάν
Πειραιάς, 1974

20. Γρηγόρης Απαρτιάν
Πειραιάς

21. Κωνστ. Νικολαΐδης (;)
Νίκαια (;)

22. Αφοί Παναγή
Αθήνα

23. Αφοί Παναγή
Αθήνα

24. Γρηγόρης Απαρτιάν
Πειραιάς, 1959

25. Μύρωνας Κυνηγαλάκης
Θεσσαλονίκη

26. Αφοί Παναγή
Αθήνα

27. Γρηγόρης Απαρτιάν
Πειραιάς, 1954

**28. Δημήτριος Μούρτζινος
Αθήνα**

**29. Κυριάκος Λαζαρίδης
Πειραιάς**

**30. Ζοζέφ Τερζιβασιάν
Πειραιάς**

**31. Γρηγόρης Απαρτιάν
Πειραιάς**

**32. Γρηγόρης Απαρτιάν
Πειραιάς**

**33. Κωνστ. Δεκαβάλας
Θεσσαλονίκη**

**34. Ιωάννης Κατσιγιάννης
Ναύπλιο, 1960**

**35. Αφοί Παναγή
Αθήνα**

36. Χρήστος Παρασίδης
Θεσσαλονίκη

37. Ιωάννης Σταθόπουλος
Αθήνα, 1914

38. Αράμ Παπζιάν
Πειραιάς, 1930

